

Oslo kommune
Kommuneadvokaten

Oslo tingrett
Postboks 8023 Dep
0030 OSLO

Oslo, 27.09.2017

Vår ref.:
17/483 - 6 / TOH

TILSVAR
TIL
OSLO TINGRETT

Rettsens saksnummer: 17-135474TVI-OTIR/08

Saksøker: Clemens Saers
Lillevannsveien 51 d
0788 OSLO

Prosessfullmektig: Advokat Sigurd-Øyvind Kambestad
Advokatfirmaet Grette DA
Postboks 1397 Vika
0114 OSLO

Rettslig medhjelper: Advokat Thorkil H. Aschehoug

Saksøkt: Oslo kommune v/ordføreren
Rådhuset
0037 OSLO

Prosessfullmektig: Kommuneadvokaten i Oslo
v/advokat Toini Oulie-Hauge
Rådhuset
0037 OSLO

Saken gjelder: Krav om oppreisningserstatning.

* * * *

Kommuneadvokaten

Postadresse:
Rådhuset, 0037 OSLO
Kontoradresse:
E-postadr.:

Telefon: 23 46 15 22
Telefaks: 23 46 15 31
Olav Vs gt. 4, 0161 Oslo
postmottak@kao.oslo.kommune.no

Bankgiro: 1315 01 02264
Org.nr.: 958 935 420

1. Innledning

Jeg viser til stevning datert 30. august 2017. Ved rettens brev av 1. september 2017 har Oslo kommune fått frist til 27. september 2017 med å inngi tilsvaret. Dette tilsvaret er dermed inngitt innen fristen.

Saken gjelder krav om oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5. Saksøkeren har mottatt yrkesskadeerstatning fra Oslo Personforsikring og er tilkjent oppreisningserstatning fra eleven som skadet ham.

Oslo kommune mener at de pretenderte feil/forsømmelser ikke kan medføre oppreisningserstatningsansvar for kommunen etter organansvaret, samt at det verken er utvist grov uaktsomhet eller foreligger årsakssammenheng. Det vil bli nedlagt påstand om frifinnelse.

Ved fremleggelse av dokumenter fortsetter Oslo kommune bilagsnummereringen fra stevningen. Første bilag til tilsvaret får dermed nummer 39.

2. Prosessuelt

2.1 Prosessforutsetninger – tvistesum

Søksmål om formuesverdier kan bare unntas fra forlikrådsbehandling når tvistesummen er minst kr 125 000 og begge parter har vært bistått av advokat, jf. tvisteloven § 6-2 annet ledd bokstav a.

Begge parter har vært bistått av advokat. Kommunen minner for ordens skyld om at retten av eget tiltak skal ta stilling til tvistegjenstandens verdi, og ikke er bundet av verdiangivelsen i stevningen, jf. tvisteloven § 17-1 og § 17-2 og Skoghøy, *Tvisteløsning* (3. utgave), 2017 punkt 6.2.4. Som kommunens redegjørelse under punkt 4.4 viser, er det usikkert om tvistesummen er minst kr 125 000. Det antas fra denne side at avgjørelse om tvistesummen kan tas som ledd i hovedforhandlingen, jf. tvisteloven § 9-6 (3).

2.2 Deling av forhandlingene i saken, jf. tvisteloven § 16-1

Saksøker pretenderer at det er begått feil/forsømmelser av rektor/skoleledelse, som gir grunnlag for oppreisningserstatning fra Oslo kommune. Oslo kommune gjør gjeldende at kommunen ikke kan være ansvarssubjekt i søksmålet som er anlagt, da eventuelle feil begått av rektor/skoleledelse ikke medfører identifikasjon etter organansvaret (se redegjørelsen under punkt 4.2.1 nedenfor).

Det vil være prosessøkonomisk svært gunstig om spørsmålet om Oslo kommune kan være ansvarssubjekt i søksmålet som er anlagt avgjøres særskilt. Det vises i denne forbindelse til stevningens omfang og det store antallet provokasjoner. Spørsmålet om organansvaret kan medføre ansvar for de pretenderte feil/forsømmelser er et rettslig spørsmål, som vil kunne avgjøres med bakgrunn i saksøkerens pretensjoner. Dersom Oslo kommune får medhold i sin anførsel, vil det måtte avsies frifinnelsesdom.

På denne bakgrunn ber kommunen om at retten bestemmer at forhandlingene deles, jf. tvisteloven § 16-1 første ledd. Det antas at avgjørelse kan tas på bakgrunn av skriftlig behandling eller etter en kort hovedforhandling.

2.3 Fremleggelse av dokumenter – saksøkerens provokasjoner og taushetsbelagte opplysninger

Det er fremsatt en rekke provokasjoner i stevningen. Kommunen antar at det av prosessøkonomiske hensyn er hensiktsmessig å vente med å besvare provokasjonene til retten har tatt stilling til om forhandlingene i saken skal deles. Når dette er avklart, vil kommunen besvare provokasjonene så langt det lar seg gjøre.

For enkelte av provokasjonene, samt for en tilstrekkelig opplysning av saken, vil det dessuten være nødvendig å fremsette begjæring overfor departementet om samtykke til fritak fra taushetsplikten, jf. tvisteloven § 22-3. Kommunen mener at det er riktig å avvente også dette til retten har tatt stilling til den videre behandlingen av saken.

2.4 Saksanlegget – stevningens omfang

Oslo kommune mener at saken fremstår unødig vidløftiggjort fra saksøkers side. Kommunen peker videre på at saken ikke reiser spørsmål som gjør det nødvendig med bruk av rettslig medhjelper i tillegg til prosessfullmektig, noe som må få betydning ved fastsettelsen av sakskostnader.

3. Sakens faktiske sider

Det vises til redegjørelsen for den skadevoldende hendelsen i stevningen punkt 5. Oslo kommune har ikke innsigelser mot redegjørelsen.

For å gi en fullstendig redegjørelse for Oslo kommunes syn på de faktiske sider av saken for øvrig, som i stevningen i stor grad er behandlet under de rettslige anførsler, er det nødvendig å fremlegge en del dokumentasjon og redegjøre for taushetsbelagte opplysninger. Av prosessøkonomiske hensyn fremlegges ikke dokumentasjon før retten har tatt stilling til den videre behandling av saken. Som det fremgår under punkt 2.3 over, mener kommunen videre det er riktig å avvente med å fremsette begjæring om samtykke til fritak fra taushetsplikt til spørsmålet om den videre behandling er avgjort. I tilsvaret vil det derfor under punkt 4.2.2 om spørsmålet om grov uaktsomhet gis en helt kort redegjørelse for Oslo kommunes vurdering av de mest sentrale faktiske forhold saksøkeren bygger sine rettslige anførsler på.

4. Sakens rettslige sider

4.1 Innledning

Saksøker har fremsatt krav om oppreisningserstatning etter reglene i skadeserstatningsloven § 3-5.

Oslo kommune mener at det ikke er grunnlag for kravet. Saksøker pretenderer at feilen er begått på et nivå som ikke medfører identifikasjon for Oslo kommune etter organansvaret (se punkt 4.2.1). Det er ikke utvist grov uaktsomhet (punkt 4.2.2). Det foreligger heller ikke nødvendig årsakssammenheng (punkt 4.3). Utmåling behandles under punkt 4.4. Det gis i det følgende helt korte redegjørelser for de rettslige sider av saken, som vil bli utdypet etter at retten har tatt stilling til den videre behandling av saken.

4.2 Ansvarsgrunnlag

4.2.1 Identifikasjon – organansvaret

Erstatningsansvar for juridiske personer er aktuelt på to grunnlag – som arbeidsgivere eller ved at de identifiseres med den eller dem som handler på deres vegne, slik at eventuelle skadegjørende handlinger anses som den juridiske personens egne handlinger (organansvar eller aktiv identifikasjon).

Saksøker har ikke vært tydelig på hvilket grunnlag som påberopes for kommunens ansvar etter skadeserstatningsloven § 3-5. Under redegjørelsen for de rettslige anførsler i stevningen punkt 6 har saksøker anført at Oslo kommune som *arbeidsgiver* har opptrådt grovt uaktsomt (side 6). Andre steder er det argumentert med at svikt i *skoleledelsens* vurderinger utgjør grov uaktsomhet (for eksempel punkt 1, side 2). For øvrig er det i stevningen i stor grad vist til *rektors* uttalelser eller vurderinger, samt mangel på slike.

Arbeidsgiveransvaret kan ikke danne grunnlag for oppreisningserstatning, fordi oppreisning etter skadeserstatningsloven § 3-5 bygger på et ansvar for den direkte skadevolder selv. Dette følger av bestemmelsens ordlyd, som fastsetter at «*Den som*» har voldt skade eller tilføyd krenkelse kan bli ansvarlig. Bakgrunnen er oppreisningserstatningens pønale karakter.

Erstatningsansvar for Oslo kommune forutsetter derfor at den skadevoldende handling er foretatt av personer eller organer som kan identifiseres med kommunen som juridisk person – at det kan konstateres *organansvar*. Organansvaret omfatter mer overordnet utøvelse av myndighet for den juridiske person. Det sentrale kriteriet for organansvar i kommunene er om organet hvor feil/forsømmelser er begått utøver den øverste myndighet innen kommunen på sitt felt. Det vises blant annet til Ot.prp.nr. 48 (1965-66) side 64 og Rt-1995-209. Eldøy, Lov og Rett 1997 side 377, redegjør for at ansvar i utgangspunktet kan være aktuelt for kommunestyret (i Oslo bystyret). I tillegg kan ansvar muligens være aktuelt for ordfører og formannskap (byrådet) i konkrete situasjoner, samt for andre organer som utøver den øverste myndigheten på sitt felt og ikke er underlagt kommunestyret.

Skoleledelsen ved Oslo Handelsgym er organisatorisk å anse som en avdeling under Utdanningsetaten. Utdanningsetaten er underlagt Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap, som igjen er underlagt byrådet og hystyret. For ordens skyld fremlegges organisasjonskart for den relevante del av Oslo kommunes virksomhet.

Bilag 39: Organisasjonskart for utdanningssektoren i Oslo kommune

Eventuelle ansvarsbetingende handlinger eller unnlateringer hos skoleledelsen har skjedd på et så lavt hierarkisk nivå at de ikke kan medføre organansvar for Oslo kommune.

4.2.2 *Det er ikke utvist grov uaktsomhet*

Oppreisningserstatning etter skadeserstatningsloven § 3-5 kan tilkjennes hvor skadevolder har utvist forsett eller grov uaktsomhet.

Oslo kommune gjør gjeldende at det ikke er utvist grov uaktsomhet hos skoleledelsen ved risikovurdering av eleven eller ved at det ikke er gitt informasjon til Saers om den skade- og sikkerhetsrisiko eleven representerte. Uten at det har betydning for saken, mener kommunen at

det heller ikke er utvist uaktsomhet. Fordi kommunen ber om at forhandlingene i saken deles, gis det her helt korte kommentarer til anførselene i stevningen og de faktiske forhold anførselene bygger på. Det vises også til kommunens svar på søksmålsvarselet, datert 15. mai 2017 (stevningen bilag 2).

Oslo-skolen jobber kontinuerlig på flere plan for å forebygge og begrense volds- og trusselhendelser ved skolene. Arbeidet omfatter blant annet kartlegging og tiltak for å redusere belastninger og minimere risiko, bistand fra bedriftshelsetjeneste og kursing av ansatte i risikovurdering, forebygging og håndtering. Det gjøres fortløpende konkrete vurderinger av elever og læreres situasjon. Blant ansatte er ansatte i grunnskolen og skoleassistenter mest utsatt. Det har i årene etter Saers ble skadet – 2015 og 2016 – vært en økning i registrerte tilfeller av vold og trusler mot lærere. Denne senere økningen kan imidlertid ikke ha betydning for sannsynligheten for skade i Saers' tilfelle eller skoleledelsens vurderinger før skadehendelsen. Vurderingene måtte bygge på tallene til og med 2013, som var de siste oppdaterte tall på tidspunktet for skadehendelsen.

I skoleåret 2013-14 ble det gjort risikovurderinger av eleven som skadet Saers og hans klasse, som knyttet seg til elevenes læringsmiljø og retten til et trygt skolemiljø. Hensyn til skolens omdømme var ikke en del av ledelsens vurderinger. Det forelå ikke opplysninger om eleven eller omstendigheter før hendelsen 15. mai 2014 som var av en slik art at det ga skoleledelsen hjemmel eller oppfordring til å håndtere eleven på annen måte enn de faktisk gjorde. Som del av risikovurderingene gjøres det konkrete vurderinger knyttet til hvem som har behov for informasjon om de enkelte elevene. Saers var ikke lærer for den aktuelle eleven. Det forelå ikke opplysninger eller forhold som tilsa at rektor skulle gi informasjon om eleven til andre enn de som hadde konkret med eleven å gjøre. Slik skoleledelsen vurderte det da, var taushetsplikten for elevens «*personlige forhold*» etter forvaltningsloven § 13 til hinder for å dele opplysninger om eleven med andre enn ansatte med slikt tjenstlig behov for informasjon, jf. § 13b nr. 3. Kommunen mener denne vurderingen var korrekt.

Taushetsplikten for elevens «*personlige forhold*» er også til hinder for å belyse forholdene nærmere i saken for tingretten uten samtykke fra departementet etter tvisteloven § 22-3. Slikt samtykke vil bli innhentet når retten har tatt stilling til den videre behandling av saken.

Kommunen mener videre at det ikke foreligger brudd på sikkerhetsreglene i arbeidsmiljøloven med forskrifter, slik saksøker har anført under punkt 6.5 i stevningen.

Heller ikke skoleledelsens opptreden i tiden etter 15. mai 2014 kan underbygge svikt i skoleledelsens vurderinger. Saers fikk tett oppfølging fra ledelsen. Herunder kunne han komme uanmeldt til rektor og/eller avdelingsleder når han måtte ønske for å snakke. Det ble avholdt til sammen ca. 20 møter med Saers. På grunn av den hyppige kontakten ble det ikke ansett nødvendig med flere formelle møter enn det det er redegjort for i stevningen. Skolen henviste 21. mai 2014 Saers til bedriftshelsetjenesten, men etter det man forstår ønsket han ikke å benytte seg av tilbudet.

Det er riktig at skaden eleven påførte Saers ikke ble meldt til Arbeidstilsynet. Dette skyldes trolig at det tok tid før skadens omfang ble synlig og dokumentert. Melding om yrkesskade ble sendt til Oslo pensjonsforsikring 26. september 2014, og til NAV 7. oktober 2014. Trolig burde skolen da

ha sendt melding til Arbeidstilsynet. Dette kan imidlertid ikke få betydning for aktsomhetsvurderingen.

Det ble gjort en konkret vurdering av hvor mye informasjon som skulle gis til skolens elever etter den skadevoldende hendelsen 15. mai 2014. I tillegg til vurderinger rundt taushetsplikt, ble det sett hen til informasjonsbehovet opp mot mulig utrygghet i elevmiljøet.

4.3 Årsakssammenheng

Oslo kommune mener videre at det ikke er nødvendig årsakssammenheng mellom skaden Saers er påført og kommunens handlinger.

En annen risikovurdering ville ikke ha medført at eleven ikke kunne gå fritt omkring uten tilsyn, eller at han var blitt bortvist for resten av skoleåret.

Det pekes videre på at uavhengig av hvilken informasjon Saers hadde fått om eleven, ville han ikke ha unnlatt å åpne døren da det banket på. Han visste ikke hvem som banket på. Dette synes også Saers å ha lagt til grunn etter hendelsen. Det vises til hans e-post til rektor 16. mai 2014, hvor Saers, etter å ha gitt uttrykk for et ønske om å få informasjon om elever med farlig atferd, skriver at «*Jeg vet ikke nå om jeg ville ha handlet annerledes i den aktuelle situasjonen, men det blir utrygt å ha en arbeidsplass der man, hvis man er uheldig, risikerer å bli kvalt.*»

4.4 Utmåling av erstatning

Saers har nedlagt påstand om at oppreisningserstatning skal fastsettes etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr 1 000 000. Kravet er ikke nærmere begrunnet ut over at det er opplyst at Saers vil redegjøre for synet på utmåling under hovedforhandlingen.

Med bakgrunn i stevningens kortfattede redegjørelse, antar kommunen at utmålingen reelt er overlatt til rettens skjønn, og at det ikke kreves erstatning med kr 1 000 000. I denne forbindelse pekes også på at Saers i søksmålsvarselet (stevningen bilag 1) krevde erstatning med kr 250 000.

Utmåling må skje med utgangspunkt i en konkret vurdering, hvor blant annet handlingens objektive grovhet, skadevolders skyld, skadens omfang og varighet og skadelidtes oppfatning av skaden eller krenkelsen er av betydning. Det må ses hen til nivået på oppreisningserstatning i rettspraksis. Avgjørelsene er svært konkrete, og det finnes lite sammenlignbar rettspraksis.

Etter kommunens vurdering er det relevant at den skadevoldende eleven i straffesaken for Oslo tingrett ble dømt til å betale oppreisningserstatning med kr 30 000 (stevningen bilag 8). Kommunen kan vanskelig se at momentene nevnt over kan føre til at et eventuelt oppreisningserstatningsansvar for kommunen skal medføre en høyere erstatning enn det den skadevoldende eleven ble dømt til å betale.

5. Vitner

Kommunen kommer nærmere tilbake til vitneførsel når retten har tatt stilling til den videre behandlingen av saken.

6. Kommunens syn på den videre behandling av saken

Det er vanskelig å gi uttrykk for noe syn på den videre behandling av saken før retten har tatt stilling til kommunens begjæring om deling av forhandlingene, se punkt 2.2 over.

På grunn av den store avstanden mellom partene, antas ikke rettsmekling å være hensiktsmessig i saken.

7. Sakskostnader

Kommunen krever dekket sine sakskostnader, jf. tvisteloven kapittel 20.

8. Påstand

Kommunen skal nedlegge slik

påstand:

1. Oslo kommune frifinnes.
2. Oslo kommune tilkjennes sakens omkostninger.

* * * *

Tilsvaret inngis via Aktørportalen.

KOMMUNEADVOKATEN
Oslo, 27.09.2017

Toini Oulie-Hauge
advokat

toini.oulie.hauge@kao.oslo.kommune.no

